

Åttonde roten, tomt 53

Kvarteret Strykjärnet

Tjugonde roten 1637–57

Kronhusgatans norra sida

Elfte roten 1657–70

öster om östra hamnen nära vallen

Per Andersson Krok, Per bötcker Krok 8.53

1639, 1641–43: 3 mtl, 1640, 1644, 1653–55: 2 mtl, 1656: 1.20, 1657: 1.20 (XI), 1657h: 1, 1658: 3, 1659–63: 1, 1665: 3, 1666: 2, 1666–70: 8.53

Anders Olufsson hos Per bötcker R20 1642: 2

Gustavi och MANTAL Per Böcker 1670–74, änkan 1675. *Börge Böckers änka 1674*. Ingeborg Spores 1676–81 M1676: 1 tomt

Gustavi tomtöreslängd 1676–81 Per Böcker ibid. 1681

I februari månad 1674 vände sig Olof Persson Krok (se 10.11) på egna och sina syskons vägnar mot deras styvmoder Peder Andersson Bötckers änka *Kerstin Nilsson*, som hade tagit till sig all egendom mot löfte att hon skulle försörja och uppehålla de små barnen men hon hade förskjutit dem. Hon sade sig sakna medel att lösa gården, varför hon överlät den på barnen. Hennes två styvsöner *Olof Persson Krok* och *Anders Persson Böcker* (se 9.10) samt förmyndaren *Lars Joensson Böcker* ingick förlikning med henne om arvet vid rätten den

19.2.1674.

En sonson till Per Andersson Krok d.ä. var troligen *Per Andersson Krok (den yngre)*, ålderman i tunnbindareämbetet och bosatt 1.8.

Hur det kommer sig, att *Ingeborg Spores* – tidigare bosatt 9.47, kv. Klädespressaren, övertar gården är okänt, likaså när och på vad villkor tunnbindaren *Oluf Larsson Böcker* övertog gården före 1696, då han svarade för den i tomtöreslängden, Men både Kerstin Böckers och Ingeborg Spores står M1676 för 1 tomt. Tunnbindaren Olof Larsson stod så tidigt som 14.6.1666 till svars för överrätten ”för att han hafwer fördristat sig att sälja mindre tunnor ähn det Kongl Placatet Mått och wicht nyligen å allmän Rådstufwu publicerat tillåter och deruti packa sallt för en Carlstadsboo, såsom hans gillesbroder *Ambjörn Böcker* wittnade”. Olof Larsson nekade till förseelsen, Stadsskulden *Hans Larsson* och *Ambjörn Böcker* skulle rannsaka ”uti Bothen (båten), der samma tunnor ligga, om de för små äre och på den händelsen det inpackade saltet uthur dem störta och tunnorna alldeles sönderlå”. Olof Larssons mål uppsköts till dess man funnit, om ”wanmått” förekommit, Sedan man bevisat vanmått dömdes Olof Larsson Böcker att böta 5 d smt. Han omtalas i rote 8 1652–55.

Tunnbindaren Olof Larsson lät 1695 inteckna gården för ett lån av 75 rdr i banken. Han bodde i gården 1705 tillsammans med *Anders Joensson böcker*.

Av någon anledning var det *Anders Börgesson Böcker* som för 100 rdr sålde gården mellan lådmakare *Bengt Rasmusson* i öster och timmerman *Jon Svensson* i väster till

styrman Sven Andersson /Brännö/.

(uppbud 19.2.1706, fasta 5.7.s.å, areal 84'×24'.)

Den nye ägaren kallas 1719 skeppare, 1715 löjtnant och 1720 kapten. Tomten värderades 1715 till 150 d smt, huset till 400:- och lösöret till 300 d smt. Gården saknas i upphandlingslängden 1717. 1725 var kaptenens änka ägare Avlidne kapten Sven Anderssons hus och gård på Kronhusgatan värderades 1727. Grannarnas namn återges felaktigt i följande bouppteckningsredovisning (hämtad från Berg II:1–2, 441) men vi får anta, att det är denna gård, som avses, när det omtalas, att den barnlöse kaptenen vid amiralitetet Sven Andersson Brännö enligt bou 16.4.1730 efterlämnade änkan *Brita Brännö* och hus och gård på Kronhusgatan mellan fortifikationstimmerman avlidne Jon Larsson (bör vara Svensson) i väster och järndragare Sven Larsson (egentligen Olsson) i öster, värd 420 d smt. Egendomen skulle delas mellan änkan och den avlidnes syskon hustru *Catharina Berg, löjtnanten Erik Andersson, Britta Andersdotter och Nils Andersson,*

Överskäraren Jonas Björkman

(1722–39 bosatt 2.57) överenskom 11.5.1730 med sal kapten Sven Anderssons änka *Brita Brenne (Brännö)*, om att hon under sin återstående livstid skulle få bebo en stuga uppe i gården och att 50 d smt skulle innehållas av honom av köpesumman 450 d smt att användas till hennes begravning.

Vid bouppteckningen efter överskäraremästare *Jonas Björkman* den 13.3.1759 angavs han ha ägt hus och tomt på Kronhusgatan mellan *Nils Norlings* och ostindiefarare *Börge Norlings* hus, värt 380 d smt – endast halva tomten var bebyggd. Hans änka *Johanna* ägde gården ännu 1765 men nästa år ägdes den av

hovslagaremästare Lars Björkman.

Det framgår av handlingar daterade 27.6.1766 (EIIb:116) att byggmästare *Johan Gottfrid Hernecke*, snickaremästare *Carsten Diedrich Lohman*, murmästare *Burman* och glasmästare *Giese* hade värderat hovslagaremästare *Lars Björkmans* skadade hus efter eldsvådan 9.3.1766. Huset hade rivits i samband med eldsvådan trots att två hus närmare elden inte hade skadats. *Lars Björkman*, som då han begärde värderingen och ersättningen för skadorna 14.3.1766 var sängliggande, klagade över att han hindrats att vid rivningen utflytta sina lösören, varför mycket hade gått sönder. Men värderingsmännen satte summan så lågt som till 552 d smt, eftersom gården redan före branden var i ganska slätt tillstånd.

Ny besiktning av hovslagaremästare *Lars Björkmans* gård företogs i april 1771 (EIIb:46, 23.4.1771) på begäran av borgaren *Nils Norling*. *Jonas Wännerstedt* och *Anders Hallberg* fann, att den snö, som fallit under vintern på *Björkmans* gård hade samlats in på *Norlings* vägg upp till 12 alnars höjd, vilket mycket skadat huset.

Hovslagaremästare *Lars Björkman* avled 16.4.1781. Han ägde då enligt bouppteckningen utom denna ”hus och tomt nummer 53 Kronhusgatan mellan jaktlöjtnanten *Westerborgs* änka i väster och kämnären *Daniel Sirenius* i öster” också det därintill å norra sidan gränsande 9.4 ”hus och tomt mellan hustimmerman *Ekström* och bryggaren *Rullman*” vid *Spannmålgatan* (hyresgäster resp. 1785 och 1787 *hovslagarna Matthias Bokman och Jonas Hjertström*)

Den 20.3.1794 företogs auktion på ett parti mursten på avlidna hovsmedsänkan *Anna Maria Björkmans* vid Kronhus- och *Spannmålgatorna* under nummer 53 och 4 belägna avbrända tomter tillika med portar, dörrar, fönster och järnbråte.

I tomtöreslängden 1800 kallas denna fastighet för ”byggmästare Rosengrens ödetomt” men redan 16.4.1800 utauktionerades förgäves *skomakaregesällen Nils Hedbergs* i åttonde roten under nummer 53 belägna utmäta ödetomt. Vid ny auktion såldes tomten 21.5.1801 till *herr P. E. Bahrman* för 33 rdr.

1807 års tomtöreslängd talar om tomten som varande ”salteriidkaren Pet, Emonw el Bahrmans ödetomt, nu murmästare L. Lindströms”. *Murmästare Lars Lindström* uppbjöd icke 8.53 förrän 15.3.1819. Han var född 1774 och avled 15.12.1823 som murmästareålderman. Han ägde då grundmurade tvåvåningsstenhuset nummer 52–53 i åttonde roten Kronhusgatan, värt 5 000 rdr bco. Hans första hustru var *Britta Beata Åkerlund*, född 27.12.1766, död 15.5.1811 (bou 30.4.1812. Hans andra hustru hette *Annika Olsdotter* (Berg II:7–8, 115)

Gården ärvdes av *bokbindareålderman Anders Lindström* (uppbud 27.4.1829), som erhöll burskap 18.5.1799. Han avled barnlös 28.4.1832 och ägde då utom denna fastighet 8.53 grundmurade tvåvåningsstenhuset 5.29 vid Kors- och Drottninggatorna, värt 8 500 rdr bco (värderad 3.333:16), vidare ett mantal frälsesäteri Arvidstorp i Mellby socken, Kållereds härad. Han var först gift med *Maria Sjöberg*, död 19.8.1822, därefter med *Anna Catarina Sandberg*, född 1786, död 15.8.1834 (bou 13.1.1835), dotter till hökare Matthias Sandberg, död 1789 och Magdalena Malmberg. Hon testamenterade allt till *bokbindaren Erik Andersson* (uppbud 23.4.1838).

Senare uppbud av 8.52--53

bokbindaren Anders Pettersson	27.7.1840
snickare C G Pettersson	10.5.1852
teol kand A W Ekman	6.12.1869